

Cofnodion

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol

Dyddiad: Dydd Iau, 13 Mehefin 2019

Amser: 10.00 am

Bresennol: Cyngorwyr L Lacey (Cadeirydd), I Hayat, R Hayat and T Holyoake
Emma Keen, Nerys Wherry and Neil Barnett (Swyddog Llywodraethu)

Yn bresennol:

Ymddiheuriadau: Cyngorwyr J Watkins

---

1 9.30am arsylwi Addoli ar y Cyd yn Ysgol Gynradd Eglwys Malpas (cyfnod sylfaen)

Cyflwynodd Miss Thomas y plant i'r Cyngor Cynghorol ac yna kannwyd emynau. Bu'r Parchedig yn trafod Pentecost a fyddai'n cael ei ddathlu ar y dydd Sul canlynol. Y thema ar gyfer addoli ar y cyd oedd pwysigrwydd helpu eraill a dyfalbarhad. Chwaraewyd fideo byr am wiwer a'i gorchwyl amhosib gyda chneuen. Roedd y clip yn dangos nad oedd y wiwer yn cwblhau'r dasg y tro cyntaf, ond yn llwyddo ar yr ail dro. Dywedodd y Parchedig wrth y plant mai oherwydd ei dyfalbarhad y llwyddodd y wiwer.

Gwahoddodd y Parchedig nifer o ddisgyblion i roi enghreifftiau pellach o ddyfalbarhad gyda heriau byr yn erbyn staff addysgu, a oedd yn cynnwys defnyddio cylch canol am 10 eiliad, cerdded gan gydbwysu llyfr ar eu pen a thafu bag ffa drwy gylch. Y sialens olaf oedd cofio hwiangerddi.

Yna, dywedodd y Parchedig eto wrth y plant am bwysigrwydd helpu eraill a helpu pan fydd bywyd yn mynd yn anodd. Ystyriwyd adegau pan fu amseroedd yn anodd, a sut roedd yn teimlo pan oedd rhywun yn eich helpu. Sut gallwn ni fod yn help llaw heddiw? Yna rhoddodd y plant enghreifftiau.

Diolchodd Cadeirydd y Pwyllgor i Jo Crawley am drefnu'r gwasanaeth.

2 Amser Myfyrio Tawel

Croesawodd y Cadeirydd y Pwyllgor i'r cyfarfod. Yna cymerodd yr Aelodau ran mewn cyfnod o fyfyrion tawel.

3 Datganiadau o Fuddiant

Dim.

4 Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Paddy Landers, Clare James, Nikki Huggleston, Paula Webber, Catrin Roberts and Cllr J Watkins

5 **Cofnodion y cyfarfod (ydd) diwethaf**

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 7^{fed} Mawrth fel cofnod cywir gyda'r gwelliannau canlynol:

Ym mharagraff 5, tudalen 5, dylai HT fod yn HS. Paragraff 6
Cadarnhaodd Rebecca Penn ei bod yn bresennol yn y cyfarfod.

Cytunwyd

Cytunwyd bod cofnodion y gyfarfod a gynhaliwyd ar 7 Mawrth 2019 yn gofnod gwir. Enwebiadau, ni chafwyd unrhyw un ar gyfer CCYSAGC.

6 Cael y newyddion diweddaraf am yr aelodaeth

Cynghorwyd na fu unrhyw ddatblygiadau newydd o ran aelodaeth. Dywedodd Clerc CYSAG y byddai Paula Webber yn ysgrifennu at Fyddin yr Iachawdwriaeth i holi ynghylch cynrychiolydd sy'n ymuno â'r Pwyllgor.

7 Diweddariad am ddatblygiad y Cwricwlwm Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar y Cwricwlwm drafft i Gymru 2022, Maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau a'r fframwaith ategol ar gyfer addysg grefyddol.

James Kent-Cyfarwyddwr Cynorthwyol: Dysgu Proffesiynol (Cwricwlwm, Cydweithio ac Ymchwil) ar gyfer y Gwasanaeth Cyflawni Addysg a gyflwynodd ei hun i'r Pwyllgor. Dywedodd fod Paula Webber wedi ysgrifennu adroddiad ynghylch sut mae'r fframwaith addysg grefyddol yn dod yn ei flaen. Rhoddwyd gwybod i CYSAG bod Llywodraeth Cymru yn cynnal ymgynghoriad ar y Cwricwlwm drafft ar gyfer Cymru 2022. Byddai hyn yn rhoi adborth gan CYSAGau ac unrhyw bryderon neu faterion i'w hystyried gan weithgorau'r cwricwlwm. Roedd angen gwneud hyn erbyn 19 Gorffennaf. Ar gyfer y cam hwn, byddai'r holl wybodaeth a gaiff ei bwydo yn ôl o wahanol grwpiau yn cael ei chynnwys yn y cam datblygu nesaf.

Dywedodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor newydd weld yr agwedd AG, a ddaeth â Paula i'r Pwyllgor. Dywedodd y Cadeirydd wedyn y byddai cyfarfod trawsbleidiol yn cael ei gynnal yn y Ganolfan Ddinesig, Casnewydd ar 9^{fed} Gorffennaf 2019 am 10am, a oedd yn gobeithio cael cynifer o gynrychiolwyr athrawon i fod yn bresennol â phosibl i roi eu barn a'u sylwadau. Byddai'r gweithgor yn trafod ymateb gan CYSAGau yn y rhanbarth i'r Cwricwlwm Dyniaethau drafft.

Dywedodd JK wrth y Pwyllgor y bydd sleidiau'n cael eu hanfon at y Pwyllgor wedyn. Dywedodd fod popeth yn newid ac y bydd yn effeithio ar gymwysterau yn 2025. Ni ddylai plant 14-16 oed a rhai 3 -16 oed brofi cyfnodau pontio lletchwith. Hysbysodd JK hefyd CYSAG fod diwygio'r cwricwlwm yn un agwedd ar lawer o newidiadau i'r system addysg. Pwynt pwysig yw y bydd y cwricwlwm yn aros yr un fath am flwyddyn. Nid yw'r cwricwlwm yn gwricwlwm sy'n seiliedig ar gynnwys ond proses cwricwlwm sydd â nodau hirdymor, sef Pedwar Diben Dyfodol Llwyddiannus, sef yr adroddiad a ysgrifennwyd gan yr Athro Graham Donaldson. Mae hyn yn wahanol i'r cwricwlwm presennol sy'n canolbwyntio ar y Pedwar Diben hwn yn hytrach na dechrau gydag asesu a gweithio tuag yn ôl.

Mae'r cwricwlwm hwn wedi bod ar ffurf drafft ers 30 Ebrill, bydd y cwricwlwm terfynol ar gael ym mis Ionawr 2020. Eglurwyd na fyddai'n derfynol – wrth i'r cwricwlwm esblygu mae'r fframwaith yn ddigon hyblyg i newid er mwyn ei fireinio. Nid oes unrhyw ofyniad statudol i ysgolion gymryd rhan yn 2020. Yn y gorffennol roedd ysgolion am gymryd rhan mewn treialu agweddau newydd ar y cwricwlwm. Bydd Estyn allan mewn ysgolion i weld sut mae'n gweithio. Bydd hwn yn gwricwlwm gwahanol a gaiff ei rannu'n gydrannau. Mae 6 Maes Dysgu a Phrofiad yn y cwricwlwm sy'n diffinio'r hyn y dylai pobl ifanc ei ddysgu yn ein barn ni, a dylent siarad â'r Pedwar Diben. Mae dilyniant dysgu yn y fframwaith sy'n nodi sut mae'r dysgwyr yn mynd yn ei flaen mewn gwahanol Feysydd Dysgu a Phrofiad.

Mae cysylltiadau rhwng Meysydd Dysgu a Phrofiad ac mae'r cwricwlwm yn amlinellu profiad ar gyfer gwybodaeth a sgiliau yn y meysydd hynny.. Mae Cyfrifoldebau Trawsgwricwlaidd a Sgiliau Ehangach yn cael eu cynnwys yn y manau lle maent fwyaf priodol mewn meysydd dysgu.

Roedd Dyniaethau wedi tyfu fel maes dysgu gan fod Astudiaethau Busnes a Chymdeithasol hefyd wedi cael eu hychwanegu. Mae Addysg Grefyddol yn parhau'n statudol. Mae dysgu wedi dod yn ehangach, ac mae'n bwysig i bobl ifanc gael dysgu yn y Dyniaethau – dylai hyn siarad â'r 4 Diben a'r syniadau mawr mewn disgyblaethau, a dylai hynny fod yn sail ar gyfer dilyniant. Bydd dysgu yn dod yn fwy perthnasol a dilys i bobl ifanc. Mae'r Dyniaethau wedi cymryd agwedd fwy holistig. Mae hyn wedi cyflwyno heriau. Cadeiriodd JK y grŵp ac roedd hyn yn heriol. Mae'r cwricwlwm drafft yn caniatáu i bobl ifanc gael mwy o arbenigedd sy'n caniatáu ar gyfer llwybrau at gymwysterau.

Mae Cymwysterau Cymru yn rhan o grwpiau Maes Dysgu a Phrofiad. Mae pob rhanddeiliad yng Nghymru yn cael cyfle i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad. Rhan o'r broses oedd siarad â phenaethiaid ac uwch arweinwyr uwchradd am yr hyn y gallent ei wneud gyda chymwysterau, a hyblygrwydd. Bydd cymwysterau ar gyfer pobl 14-16 oed o hyd ond efallai y byddant yn edrych yn wahanol.

Holodd HS a oedd y sector Addysg Uwch wedi rhoi barn ar hyn, gan y gallai disgyblion Cymru fod o dan anfantais os yw'r rhai sy'n dymuno mynd i'r Brifysgol yn dymuno cael profiad yn y pwnc hwn. Dywedodd JK na fydd unrhyw benderfyniadau'n cael eu gwneud sy'n cyfaddawdu penderfyniadau bywyd disgyblion. Yna rhoddwyd enghraifft o'i ferch yn ymgymryd â chwrs Celf Sylfaen, lle y profodd wahanol bethau ac arbenigo mewn darlunio. Gallai'r disgyblion edrych ar y Dyniaethau cyffredinol, ac yna arbenigo mewn pwnc.

Dywedodd JK nad oes unrhyw newidiadau ar hyn o bryd i safon uwch, ond y byddant yn dal i fodoli. Bydd prifysgolion yn ystyried Bagloriaeth Cymru, gan eu bod yn cydnabod hon fel pwnc.

Yna dywedodd HS fod rhai sgiliau a phrofiad ym Magloriaeth Cymru yn dod drwy'r cwricwlwm. Oes yna symudiad i gael gwared â Bagloriaeth Cymru? Dywedodd JK mai dau beth yr oedd yr Athro Donaldson yn eu hoffi a'u hamlygu oedd dysgu trwy brofiad a Bagloriaeth Cymru. Pan gaiff ei wneud yn iawn, ac mae'n gyfredol, mae'n gymhwyster gwych. Mae Cymwysterau Cymru yn diwygio Bagloriaeth Cymru a bydd yn dod yn fwy syml ac yn fwy penodol, felly nid oes unrhyw bolisi i'w ddileu.

Gofynnodd EK a yw hyfforddiant athrawon yn newid hefyd? Dywedodd JK fod popeth yn newid, bydd gan ysgolion rôl fwy o ran datblygu'r cwricwlwm. Pontio yw'r her. Yn 2022 mae'r cwricwlwm newydd yn dod yn ganllawiau statudol. Bydd gan ysgolion fwy o hyblygrwydd yn y ffordd y maent yn datblygu eu cwricwlwm.

Cynghorwyd hefyd fod rhai newidiadau sylweddol yn y ffordd y caiff pethau eu strwythuro. Mae llawer o sbardunau ar gyfer y cwricwlwm yn yr hyn y bydd pobl ifanc yn ei astudio. Mae sail resymegol i gefnogi'r hyn sy'n bwysig a'r datblygiad. Edrychodd y grŵp ar wybodaeth, profiad a sgiliau y dylai dysgwyr eu ceisio.

Un o nodweddion y cwricwlwm yw ei fod yn gydgyssylltiedig ac yn gallu gorgyffwrdd.

Dywedodd JK fod cyfle gwirioneddol i gynllunio ar draws y cyfnod yn dibynnu ar adnoddau. Gwnaed sylw y gallai bod pryderon gan bobl na fydd digon o gynnwys penodol neu nad oes digon o fanylion yn ymwneud â'r hyn y mae pobl ifanc am ei astudio, defnyddir asesu mewn ysgolion yn aml ar hyn o bryd at ddibenion atebolrwydd sy'n rhoi rhifau yn hytrach nag at ddibenion perfformiad. Mae angen inni sicrhau bod gan staff addysgu y sgiliau hynny, a bod ganddynt lai o ymdrech i gael data.

Dywedodd JK wedyn mai'r newid mwyaf yw newid mewn diwylliant ac ymddygiad ar draws y system. Mwy o hyblygrwydd yn cyfateb i fwy o risg. Mae angen ffocws ar gyfer cymedroli a

chanlyniadau.. Soniodd RP am bwysigrwydd datblygu cyfrifoldebau traws-gwricwlaidd. Mae'n rhaid iddynt ategu'r dibenion craidd. Bydd angen cydrannau llenyddiaeth, rhifiadol a digidol ar ba bynnag swydd mae myfyrwyr yn ei dewis.

Gellir rhoi adborth ar y cwricwlwm drafft fel grŵp neu unigolyn, ar faterion fel elfennau pwysig nad ydynt yn y fframwaith. Fodd bynnag, ni fydd Llywodraeth Cymru yn ystyried unrhyw ddiwygiadau i'r model neu'r elfennau. Roedd y tîm wedi siarad ag amrywiaeth eang o bobl, nifer sylweddol o feddygon a gweithwyr proffesiynol a all roi mewnwleidiad i herio'r broses.

Dywedodd HS fod ysgolion yn dilyn y maes llafur cytûn. Sefydlwyd hyn flynyddoedd lawer yn ôl, wedi'i rollo drosodd oherwydd newid. Sut y mae hynny'n cyd-wneud â hyn? Dywedodd JK eu bod yn chwilio am CYSAGAU i fabwysiadu'r fframwaith addysg grefyddol fel y maes llafur cytûn.

D.S. e am y newidiadau ar ôl i'r ymgynghoriadau fod ar ben ac y bydd gan athrawon lawer o newidiadau i'w rheoli. A yw adnoddau a hyfforddiant yn mynd i gael eu rhoi i gefnogi athrawon? Atebodd JK fod Kevin Palmer o Lywodraeth Cymru wedi ymrwymo adnoddau yn benodol o gwmpas addysg grefyddol. Bydd yr hyn y bydd ei angen arno yn cael ei lywio gan CYSAGAU. Bydd £500 i bob athro i gefnogi'r broses o weithredu'r cwricwlwm. Mae angen mwy ond mae'r ymrwymiad hwn yn bodoli. Dywedwyd wedyn mai pwynt trafod o'r cyfarfod diwethaf oedd bod angen inni gyflawni uniondeb addysg grefyddol, mae'n hanfodol cael manylion pendant, ac mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod hyn. Bydd y ffocws hwn yn cael ei gadw ond mae angen sicrhau bod darpariaeth monitor CYSAG.

Dywedodd NB na ellid disgwyl i'r un athro addysgu pob pwnc wrth addysgu gwahanol astudiaethau yn ogystal ag addysg grefyddol. A gaiff AG ei wanhau neu a fydd yn cadw'r un statws? Bydd angen addysgu addysg grefyddol gan athrawon sydd wedi'u hyfforddi'n briodol. Ychwanegodd RP y gellid gwella addysgu addysg grefyddol gyda hyfforddiant perthnasol, ac y gellid ei gwneud yn fwy diddorol a pherthnasol. Cytunodd JK y bydd angen arbenigwyr AG. Mae addysgu ar draws y cwricwlwm yn bwysig.

Holodd EK a fyddai'r addysgu yn wahanol rhwng Cymru a Lloegr. Gwnaethpwyd sylw am y Tân Mawr yn Llundain, ni fyddai hyn o unrhyw berthnasedd i Gymru heblaw am oherwydd ei fod yn ddigwyddiad hanesyddol, ond gallai disgyblion yng Nghasnewydd ddysgu am y Siartwyr.

Yna Diolchodd y Cadeirydd i JK am y cyflwyniad ac am ddod i'r cyfarfod.

Cytunwyd

Neil i anfon gwahoddiad i Orffennaf 9^{fed} cyfarfod i'r holl Aelodau.

s.

8 Monitro Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd: Adroddiadau Arolygiad Estyn

The Dywedodd y Cadeirydd wrth y Pwyllgor nad oedd unrhyw adroddiadau arolygu i'w trafod.

9 Effeithiolrwydd CYSAG (yn cynnwys diweddariad llafar ar gynhadledd rhyng-ffydd OLF Cymru)

Dywedodd y Cadeirydd ei bod wedi mynychu cynhadledd rhyng-ffydd sefydliad cyswllt yr Onyx (OLF) Cymru a gynhaliwyd ar 1^{Sain} Mai 2019. Esboniodd Onyx sut y maent hwy a'r Cadeirydd eisiau gweithio gydag ysgolion. Roedd Neeta a'r Cadeirydd wedi gweithio gydag Onyx f. Anfonodd Onyx wybodaeth rhyng-ffydd ac addysg rheolaidd at athrawon f. A fyddai CYSAG Casnewydd yn hapus i'w gefnogi? Mae'r OLF yn cynnig dod i mewn i ysgolion a dod ag arweinwyr ffydd at ei gilydd a dangos sut mae sefydliadau rhyng-ffydd yn gweithio gyda'i gilydd. Dywedodd y gallai fod yn syniad da agor y sesiwn holi ac ateb.

Gallai disgyblion Addysg Uwch gymryd rhan mewn trafodaethau datblygedig gydag aelodau rhyng-ffydd. Dywedodd y Cadeirydd wrth y Pwyllgor y bydd Sant Gwynllyw yn cynnal wythnos rhyng-ffydd hefyd. Mynychwyd y gynhadledd hefyd gan Rabbi, Offeiriad Wicca. Trafodwyd pwysigrwydd gweithio mewn cydlyniant. Os yw'r Pwyllgor yn hapus i gefnogi, yna gallai CYSAG ysgrifennu i ysgolion ar ran Onyx.

Dywedodd NB y gellid rhoi dyddiadau i ysgolion gan fod angen iddynt gydweddu ag amserlen yr ysgol. Byddai CYSAG yn hwyluso'r ymweliad cychwynnol.

Awgrymwyd y gallai Sant Gwynllyw fod yn fan cychwyn gan ei bod yn ysgol aml-ffydd. Mae'r gwerth yn enfawr. Byddai EK yn rhoi gwybod i benaethiaid eraill mewn cyfarfodydd rheoli.

Nododd NB fod ysgolion Bassaleg wedi cyflwyno diwrnodau byr y mae CYSAG wedi cyfrannu atynt. Dylai fod yn agenda ar y cyd fel y gallai ysgolion weithio gyda'i gilydd. Byddai'r Gadeirlan yn lle da i ddechrau gan y byddai pobl leol yn gallu cael mynediad iddi a gwasanaethu'r gymuned ar gyfer mynediad aml-ffydd. Yna dywedodd y Cadeirydd ei bod yn bwysig dod â hyn i oedran ysgol gynradd er mwyn iddynt allu mynd i'r ysgol uwchradd gyda gwybodaeth gywir. Yna, dywedodd y Cadeirydd wrth y Pwyllgor os oes ganddynt ddi-ddordeb mewn mynychu'r digwyddiad ar y 9^{fed} o Orffennaf i'r chwith OLF gwybod.

Cytunwyd

Bod y Pwyllgor yn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf a dywedodd ei fod yn hapus i'w gefnogi.

10 CCYSAGC

a) derbyn a nodi cofnodion drafft o gyfarfod CCYSAGC a gynhaliwyd

Ar 26 Mawrth 2019 (atodol)

Cafodd y Pwyllgor y cofnodion drafft a'u nodi.

b) ystyried enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gweithredol CCYSAGC

Trafododd y Pwyllgor yr enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gweithredol CCYSAGC yn fras. Cytunodd CYSAG Casnewydd i gefnogi Rachel Samuel fel is-gadeirydd. Cytunodd yr Aelodau i bleidleisio dros Andrew Jones, Matthew Maidment a swydd rhannu swydd Marged Williams a Lucy Grant.

c) nodi dyddiadau cyfarfodydd CCYSAGC yn y dyfodol

i. Dydd Gwener 28 Mehefin 2019 – Bae Colwyn, Conwy

11 Diweddariad Gohebu

Dim gohebiaeth.

12 Bwletin newyddion CYSAG - ystyried papurau gwybodaeth gan Aelodau i'w cynnwys ym Mwletin newyddion nesaf CYSAG

Trafododd y Pwyllgor gynnwys bwletin newyddion CYSAG. Awgrymwyd y byddai'n dda rhoi manylion Onyx yn y bwletin.

Cytunwyd

Derbyniodd y Pwyllgor y wybodaeth yn y briff. Cytunwyd y bydd HS yn mynychu cyfarfod CCYSAGC Conwy.

13 Dyddiadau a lleoliadau cyfarfodydd y dyfodol

Hysbysodd Clerc CYSAG y Pwyllgor y byddai'r cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 17^{eg} Hydref 2019 am 10am yn Ystafell Bwyllgora 4, y Ganolfan Ddinesig.

Byddai cyfarfod y gwanwyn yn cael ei gynnal ar 5^{ed} Mawrth 2020 am 10am, gyda'r lleoliad yn aros i gael ei gadarnhau.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.15pm

Daeth y cyfarfod i ben am Time Not Specified